

ФУНКЦІЇ СУБ'ЄКТІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В СФЕРІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Визначено, міжмуніципальне співробітництво як організацію процесу взаємодії між територіальними громадами, в результаті якої встановлюються зв'язки спрямовані на середньо- і довготривалий період з метою пошуку шляхів вирішення спільних та ідентичних проблем та досягнення суспільно-корисного ефекту покращення рівня життя населення цих громад, зупинимось детальніше на осмисленні функціонального призначення представницьких органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва, оскільки

Автор погоджується з основним змістом визначення поняття «функції органів місцевого самоврядування», яке висловили вищеназвані поважні науковці, беремо за основу конструкцію визначення даного терміну як «основні напрями їх діяльності», детальніше зупинимось на розгляді функцій органів місцевого самоврядування, які вони здійснюють в сфері транскордонного співробітництва.

Встановлено, щодо виду функцій органів місцевого самоврядування, слід зазначити, що законодавець й досі не сформував свого бачення функціональних напрямів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування

Щодо функції органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва, то вони визначені Законом України «Про транскордонне співробітництво». Першою спробою виокремити функціонально діяльність органів місцевого самоврядування в даній сфері була стаття 13 вказаного Закону, прийнятого 2014 року. Зокрема, в статті 13 першої редакції Закону України «Про транскордонне співробітництво» до функцій суб'єктів транскордонного співробітництва України у сфері державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва відносилися чотири наступні функції: організація та координування роботи з підготовки та реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва, участь у розробленні спільних проектів (програм) та координація їх реалізації, розробка або участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва забезпечують у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток транскордонного співробітництва.

Однак, змінами до даного Закону, які вносилися в вересні 2018 року статтю 13 було доповнено новою функцією, мова йде про розробку або участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва. Також було внесено зміни в Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Правки, внесені законодавцем в Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (статті 26, 43) та Закон України «Про транскордонне співробітництво» (статті 1, 2, 5, 7, 8, 9, 9¹-9⁴, 10-14) змінили функціональне спрямування діяльності органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва.

Ключові слова: *місьцеве самоврядування, транскордонне співробітництво, міжнародне міжмуніципальне співробітництво, об'єднання єврорегіонального співробітництва, європейське об'єднання територіального співробітництва, функції органів місцевого самоврядування.*

Постановка проблеми. Розглядаючи міжмуніципальне співробітництво як організацію процесу взаємодії між територіальними громадами, в результаті якої встановлюються зв'язки спрямовані на середньо- і довготривалий період з метою пошуку шляхів вирішення спільних та ідентичних проблем та досягнення суспільно-корисного ефекту покращення рівня життя

населення цих громад, зупинимось детальніше на осмисленні функціонального призначення представницьких органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва, оскільки, як слушно зазначає науковець С.В. Лихачов, «лише визначивши функції місцевого самоврядування, можна уявити, яку роль воно відіграє у механізмі вирішення питань міс-

цевого значення та надання публічних послуг населенню, громадянському суспільству, політичній системі суспільства, конституційному механізму взагалі, яке її соціально-політичне призначення та роль у системі забезпечення прав і свобод громадян, громадського порядку, громадської безпеки тощо» [1, с. 272].

Аналіз наукових публікацій. В правовій доктрині достатньо широко розкрито питання функцій та повноважень органів місцевого самоврядування, в тому числі і в міжнародній площині. Так, дослідженням питань міжнародної діяльності органів місцевого самоврядування займалися такі вчені як Б.П. Андресюк, С.М. Артьомов, М.О. Баймуратов, І.В. Балабанова, Ю.Ю. Бальцій, Д.М. Белов, Є. А. Василькова, Є.О. Васильєв, Ю.О. Волошин, М. В. Гірняк, Є.Б. Кіш, М.П. Орзіх, С.В. Папаяні, С.І. Устич, та інші. При цьому слід зазначити, що доктринально дослідження транскордонної складової функцій органів місцевого самоврядування здійснюється в більшій мірі з економічної точки зору, в правовій площині транскордонне міжмуніципальне співробітництво здійснюється оглядово. Однак, саме транскордонна складова діяльності представницьких органів місцевого самоврядування потребує окремого дослідження з огляду на зміни 2018 року в законодавстві України та поживавлення євроінтеграційних процесів в Україні, флагманська роль в яких відводиться саме місцевому самоврядуванню, а конкретно територіальним громадам сіл, селищ, міст, які здійснюють участь в цих процесах через сільські, селищні та міські ради.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність демократичної держави виявляється в забезпеченні функціонування її інститутів, на правовому підході до організації публічної влади у суспільстві, в якому найвищою соціальною цінністю визнається людина, її права та свободи, в створенні механізмів для їх захисту. Так, Україна, обравши шлях демократичної, правової і соціальної держави, яка має на меті, як зазначає С.О. Байрак, «не встановлення системи державного тотального контролю, а забезпечення максимально сприятливих умов для розвитку як особистості, так і суспільства в цілому, усі питання, які можуть вирішуватися без втручання держави, має передавати під відання органів місцевого самоврядування, який є інститутом найбільш наближеним до громадян. Такий розподіл функцій відповідає і такому принципу управління, згідно з яким [2, с. 148]

«ефективні рішення повинні сьогодні прийматися на все більш низьких рівнях організації» [3, с. 462]. В Конституції України закріплено, що місцеве самоврядування є важливим принципом конституційного ладу України (ст. 7); специфічною формою реалізації народовладдя (ст.5); правом жителів відповідної адміністративно-територіальної одиниці (територіальної громади) на самостійне вирішення питань місцевого значення (ст. 140). Тому процеси конституційного реформування даного конституційно-правового інституту набувають значення одного з важливіших чинників розвитку України як демократичної правової держави. Від того, наскільки раціональною й ефективною є організація влади у державі, перш за все місцевої, представленої місцевим самоврядуванням, залежить і розвиток усєї системи української державності. Конституційна реформа місцевого самоврядування обумовлена об'єктивними причинами фундаментального характеру, серед яких – пошук шляхів подальшого розвитку класичних інститутів демократії, до яких відносяться й інститути місцевого самоврядування, на основі оптимального поєднання національних особливостей суверенної демократичної держави з універсальними, загальноприйнятими у сучасному світі стандартами демократії. Принципово важливо виходити з того, що суверенна держава, будучи об'єктом демократичних перетворень, завжди повинна залишатися в якості домінуючого суб'єкту, що покликано забезпечувати не тільки створення інструментальної системи публічно-владного управління, але й підтримання її ефективного функціонування на основі принципів демократії, верховенства права, захисту прав і свобод людини і громадянина [4].

В статті 4 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» до основних засад внутрішньої політики нашої держави у сферах розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів віднесено не тільки розроблення та впровадження проєктів міжрегіональних економічних зв'язків і транскордонного співробітництва, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності регіонів як основи їх динамічного розвитку, а також саме створення ефективних механізмів забезпечення активної участі територіальних громад та органів місцевого самоврядування у формуванні та реалізації державної регіональної політики [5]. Як зазначає А.О. Гливка, трансформаційні процеси, що активно проходять в нашій

державі, призводять до необхідності переосмислювати сутність та призначення місцевого самоврядування, що в першу чергу реалізується через його функції. Саме функції місцевого самоврядування є відображенням його політичної природи, показником рівня його розвитку та напрямку його реалізації. Виходячи з цього, важливим завданням, що стоїть перед політологією, є удосконалення напрямків функціонування місцевого самоврядування, визначення пріоритетних векторів впливу, секторів, які необхідно розвивати у відповідь на виклики сьогодення [6, с. 181].

Загальновідомо, що й досі не сформовано загальноприйнятого визначення поняття функцій органів місцевого самоврядування (в перекладі з латинської мови «здійснити», «виконати»), хоча конструктивно, в загальному, думка вчених співпадає. Так, О.М. Алтуніна визначає функції органів місцевого самоврядування як окремі напрямки їх діяльності здійснювані відповідно до мети їх утворення та діяльності та у межах точно окреслених завдань, що на них покладені щодо вирішення питань місцевого значення, і які деталізуються у їх повноваженнях [7, с. 12]. Науковці В. С. Журавский, В. О. Серьогин, О.Н. Ярмиш в своєму дослідженні визначають функції як основні напрями діяльності суб'єктів місцевого самоврядування [8, с. 507], О. В. Батанов функції органів місцевого самоврядування визначає як «основні напрямки і види муніципальної діяльності, пов'язані з реалізацією права громадян на участь у місцевому самоврядуванні, що виражають волю й інтереси місцевих жителів і забезпечують здійснення ними взаємовідносин з державою, її органами, органами місцевого самоврядування в межах Конституції і законів України» [9, с. 24], С.В. Лихачов тлумачить функції місцевого самоврядування як основні або кардинальні, пріоритетні та постійні напрями і види його здійснення, передусім щодо реалізації природного права людини і громадянина на місцеве самоврядування; охоплюють основні сторони соціальної спрямованості місцевого самоврядування та призначення щодо вирішення завдань, які входять до кола питань місцевого значення; відображають недержавну природу місцевого самоврядування (хоча певною мірою суб'єкти місцевого самоврядування беруть участь у реалізації функцій державної влади); дають відповідь на питання, чим має займатися місцеве самоврядування та розкривають матеріальний зміст

публічно-владної діяльності суб'єктів його системи; характеризують способи, засоби, методи, за допомогою яких забезпечується реалізація публічно-владних прерогатив місцевого самоврядування [10, с. 273]. І.В. Дробуш формулює поняття функцій представницьких органів місцевого самоврядування в Україні під якими розуміє «основні, тобто найбільш загальні і постійні напрями і види муніципальної діяльності, які виражають волю та інтереси відповідних територіальних громад та забезпечують вирішення питань місцевого значення при оптимальному поєднанні інтересів певної території з інтересами загальнодержавними» [11, с. 5].

Погоджуємося з основним змістом визначення поняття «функції органів місцевого самоврядування», яке висловили вищезазначені поважні науковці, беремо за основу конструкцію визначення даного терміну як «основні напрями їх діяльності», детальніше зупинимося на розгляді функцій органів місцевого самоврядування, які вони здійснюють в сфері транскордонного співробітництва.

Що виду функцій органів місцевого самоврядування, слід зазначити, що законодавець й досі не сформував свого бачення функціональних напрямів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування. Погоджуємося з висновком А.О. Гливки щодо того, що в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» відсутній чіткий перелік функцій місцевого самоврядування, що спричиняє необхідність визначення наявності відповідних функцій, виходячи із тлумачення відповідних повноважень органів місцевого самоврядування, хоча поняття «повноваження» та «функції» мають різне змістовне наповнення. Так, як зазначає науковець, повноваження відповідних органів місцевого самоврядування формуються виходячи із його функцій та безпосередньо для їх реалізації. Тому, необхідним в умовах розвитку місцевого самоврядування є закріплення системи функцій на законодавчому рівні як реальних правових інструментів, які є юридичним гарантом здійснення їх повноважень [6, с. 187].

Вважаємо, що орієнтиром в даному питанні слугує позиція Конституційного Суду України, який проаналізувавши положення частини першої статті 10, статей 16, 17, 18, 25, 26 та інших Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», виокремив нормотворчу, координаційну, дозвільну, реєстраційну і розпорядчу функції органів місцевого самоврядування як

суб'єктів владних повноважень, які виконують владні управлінські функції при вирішенні питань місцевого значення, віднесених Конституцією України та законами України до їхньої компетенції [12].

Як зазначає М.О. Баймуратов, органам місцевого самоврядування відводиться інтеграційно-моделююча роль у вирішенні національно-етнічних проблем, оскільки в умовах існування багатонаціональної держави саме місцеве самоврядування виступає вірогідною або найбільш прийнятною формою і простором здійснення національно-культурної автономії, тобто направлено сприяє використанню національними меншинами своїх прав на культурні традиції, мови, релігію, інші прагнення. Тобто, не надаючи нікому національних привілеїв, цей інститут здатний, з однієї сторони, ефективного захищати і реалізувати права і свободи громадянина та людини, а з іншої – виступати могутнім чинником, який перешкоджає відцентровим тенденціям, здатним викликати роздроблення єдиної держави [13, с. 52]. Реалізація зовнішньополітичної програми суверенної держави у сфері міжнародного гуманітарного співробітництва і встановлення зв'язків між органами місцевого самоврядування, громадськими формуваннями, суб'єктами господарювання і мешканцями міст та інших адміністративно-територіальних одиниць є основним критерієм формування компетенції місцевих рад у галузі міжнародного співробітництва [13, с. 54]. В свою чергу О.В. Батанов визначає необхідність визначення функцій муніципальної влади в повному обсязі за для уявлення всієї повноти ролі, яку муніципальна влада відіграє у механізмі вирішення питань місцевого значення та надання публічних послуг населенню, у громадянському суспільстві, політичній системі суспільства, конституційному механізмі взагалі та яке її соціально-політичне призначення [14, с. 369].

Вивчення функцій органів місцевого самоврядування у сфері транскордонного співробітництва передбачає доцільність в першу чергу розгляду функцій держави у формуванні транскордонного співробітництва як напряму державної політики. Тут, цікавою є позиція з цього питання науковиці А.Ю. Стрижаквої, яка в своєму дисертаційному дослідженні виокремила наступні функції держави у сфері транскордонного співробітництва України з країнами ЄС:

1. *Розробка стратегії транскордонного співробітництва та його впливу на соціаль-*

но-економічний розвиток держави (дає можливість визначити перспективи ТКС, основні напрями державної політики щодо вирівнювання стандартів соціально-економічного розвитку прикордонних територій з сусідніми регіонами).

2. *Розподіл повноважень і відповідальності між органами влади щодо спільної реалізації транскордонних проектів* (мова йде про проекти, спрямовані на досягнення стратегічних цілей європейської інтеграції України, з урахуванням децентралізації влади та перерозподілом фінансових можливостей регіональної влади та органів місцевого самоврядування є необхідним елементом переходу ТКС до нової якості).

3. *Розвиток територіального менеджменту, залучення до сфери управління ТКС перспективних і високоосвічених фахівців* передбачає, що структура і форми ТКС мають якісно змінитися, що неможливо без відповідного управлінсько-організаційного супроводу та підготовлених фахівців.

4. Встановлення оптимального режиму перетину державного кордону (кількість прикордонних пунктів пропуску, умови перебування у них, складність і тривалість оформлення митних процедур, суб'єктивне ставлення працівників прикордонних і митних служб, умови очікування у черзі (інфраструктура черги тощо) є нагальною потребою розвитку ТКС, особливо в умовах реалізації Угоди про асоціацію, створення зони вільної торгівлі та введення безвізового режиму.

5. *Правовий захист транскордонного співробітництва*. Дана функція створює можливість для прозорого і ефективного процесу ТКС, подолання корупції, контрабанди, впливу криміналітету на транскордонні процеси.

6. *Інституційна розбудова транскордонного співробітництва*. Інституційна розбудова транскордонного співробітництва (фінансові інституції, інституції ТКС у сфері підприємництва, торгівлі, освіти, медицини, культури, спорту тощо) сприяє становленню інституту ТКС як принципово важливого напряму модернізації діяльності держави і наближення до європейських стандартів управління.

7. *Розвиток транспортної та комунікаційної інфраструктури транскордонного співробітництва*. Ця функція передбачає можливість швидкої і безперешкодної доставки людей і товарів з однієї країни в іншу у межах прикордоння: автобусні маршрути, залізничне сполучення, мала авіація тощо; рівень доступу учасників

транскордонного співробітництва до ресурсу телефонних та Інтернет-комунікацій у спілкуванні між собою.

8. Розвиток державно-приватного партнерства в реалізації проектів і програм транскордонного співробітництва, підтримка співпраці великого та малого бізнесу різних країн на транскордонному рівні (активність та цивілізованість форм легального бізнесу і торгівлі у прикордонних регіонах (наприклад, спільні туристичні маршрути, виставково-ярмаркові заходи тощо) є нагальною і потребує модернізації управління ТКС та диверсифікації фінансових джерел його розвитку.

9. *Підтримка розвитку міжлюдських контактів* - передбачає підтримку громадських організацій, спортивних товариств, культурних об'єднань, професійних спілок, які працюють в системі транскордонного співробітництва, тощо.

10. *Сприяння розвитку інноваційних форм транскордонного співробітництва* - передбачає формування інноваційної моделі транскордонної співпраці та перетворенню прикордонних територій в інтегровані, взаємодоповнювані райони з високим рівнем соціально-економічного розвитку та підвищенням якості життя.

11. *Інформаційно-консультативна функція* - передбачає підвищення рівня поінформованості населення про можливості та перспективи використання інструментів транскордонного співробітництва в своїй професійній та побутовій діяльності, включаючи інтенсивність висвітлення проблеми транскордонного співробітництва в засобах масової інформації.

12. *Культурно-просвітницька функція* – це підтримка державою історичних та культурних зв'язки між мешканцями прикордоння сусідніх держав, спільності їхніх інтересів і традицій, включаючи проведення конференцій, семінарів, громадських обговорень та наукових дискусій з питань транскордонного співробітництва [15, с. 51-53].

Сьогодні, в статті 12 Закону України «Про транскордонне співробітництво» знайшли свій вираз наступні функції центральних органів виконавчої влади у сфері державної підтримки транскордонного співробітництва (**при чому перші дві з'явилися після змін в 2018 році – прим. Автора**)

1) погодження участі або відмова у встановленому порядку погодженні участі суб'єктів транскордонного співробітництва у заснуванні

об'єднання єврорегіонального співробітництва;

2) розробка та забезпечення реалізації порядку фінансування проектів (програм) транскордонного співробітництва, що отримали фінансування в рамках програм міжнародної технічної допомоги;

3) надання правової, інформаційної, методичної, організаційної підтримки суб'єктам і учасникам транскордонного співробітництва України;

4) розробка порядку підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва та державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

5) розробка положення про проведення конкурсу проектів (програм) транскордонного співробітництва, які претендують на включення до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

6) проведення моніторингу виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

7) розгляд пропозицій суб'єктів транскордонного співробітництва України щодо включення проектів (програм) транскордонного співробітництва до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

8) координація та взаємне узгодження державних галузевих, регіональних програм і державних програм розвитку транскордонного співробітництва під час формування проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

Щодо функції органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва, то вони визначені вищевказаним Законом. Так, законодавець двічі звертався до цього питання у Законі України «Про транскордонне співробітництво». Першою спробою виокремити функціонально діяльність органів місцевого самоврядування в даній сфері була стаття 13 вказаного Закону, прийнятого 2014 року. Зокрема, в статті 13 першої редакції Закону України «Про транскордонне співробітництво» до функцій суб'єктів транскордонного співробітництва України у сфері державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва відносилися чотири наступні функції:

1) організація та координування роботи з підготовки та реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва,

2) участь у розробленні спільних проектів (програм) та координація їх реалізації,

3) розробка або участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва

4) забезпечують у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток транскордонного співробітництва [16].

Однак, змінами до даного Закону, які вносилися в вересні 2018 року статтю 13 було доповнено новою функцією, мова йде про розробку або участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва [17]. Також було внесено зміни в Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Розглядаючи вищезгадані нововведення, доцільним виявляється деталізувати весь спектр змін нормативно-правової регламентації транскордонного напрямку діяльності представницьких органів місцевого самоврядування до змін 2018 року та після, що в свою

чергу дозволить ґрунтовніше розкрити роль міжмуніципального транскордонного співробітництва в розвитку прикордонних регіонів (областей) України.

Правки, внесені законодавцем в Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (статті 26, 43) та Закон України «Про транскордонне співробітництво» (статті 1, 2, 5, 7, 8, 9, 9¹-9⁴, 10-14) змінили функціональне спрямування діяльності органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва. Результати, які ми отримали в процесі аналізу змін законодавчого врегулювання транскордонного міжмуніципального співробітництва в Україні створюють підґрунтя для узагальнення трансформації компетенції органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва, її відповідності функціональному призначенню суб'єктів транскордонного співробітництва, які ми наведемо у Таблиці 1.

Таблиця 1

Функціональний аналіз міжмуніципального транскордонного співробітництва

Наявність повноважень для виконання функцій органів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва після змін 2018 року в закони України «Про транскордонне співробітництво» та «Про місцеве самоврядування в Україні»		
Функції, визначені ст. 13 Закону України «Про транскордонне співробітництво»	Повноваження, визначені законами України «Про транскордонне співробітництво» та «Про місцеве самоврядування в Україні»	Примітка
Організують та координують роботу з підготовки та реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва	Беруть участь у розробленні та реалізації спільних ініціатив, заходів, проектів, програм та стратегій; вносять пропозиції щодо запровадження спеціального порядку пропуску через державний кордон; вносять у разі потреби у встановленому порядку пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства з питань транскордонного співробітництва.	Враховуючи законодавчо регламентовану автономність сільських, селищних, міських рад, ця функція вважається дещо декларативною, враховуючи відсутність законодавчо - передбаченого механізму здійснення такої організаційної та координаційної роботи. При цьому в ЗУ про ТКС відсутній визначений функціональний напрямок, в рамках якого суб'єкти здійснюють повноваження, визначені 1, 4-5 ст. 7 даного Закону (укладення угод про транскордонне співробітництво і забезпечують їх виконання; утворення органів транскордонного співробітництва; прийняття рішень про вступ до відповідних міжнародних асоціацій, інших об'єднань).
беруть участь у розробленні спільних проектів (програм) та координують їх реалізацію;	беруть участь у розробленні та реалізації спільних ініціатив, заходів, проектів, програм та стратегій; вносять пропозиції щодо запровадження спеціального порядку пропуску через державний кордон; вносять у разі потреби у встановленому порядку пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства з питань транскордонного співробітництва.	З аналізу повноважень щодо здійснення даної функції випливає, що ця функція дублює попередню

розробляють регіональні програми транскордонного співробітництва	В Законі України «Про транскордонне співробітництво» відсутнє зазначення відповідного повноваження	Пунктом 16 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідно району, області, цільових програм з інших питань віднесено до компетенції пленарних засідань районної, обласної ради, а відповідно до статей 6 і 39 Закону України „Про місцеві державні адміністрації” Плани заходів на відповідний рік для реалізації Програми розвитку транскордонного співробітництва розробляє та затверджує відповідна обласна державна адміністрація.
розробляють або беруть участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва;	вносять у разі потреби у встановленому порядку пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства з питань транскордонного співробітництва.	Абзацом 10 статті 7 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено право внесення у разі потреби у встановленому порядку пропозицій щодо змін до наявних актів законодавства з питань транскордонного співробітництва, порядок розробки та участі в розробці не визначено.
забезпечують у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток транскордонного співробітництва.		В статті 7 Закону України «Про транскордонне співробітництво» таке повноваження не визначено, при цьому в статті 14 передбачено здійснення видатків на реалізацію проектів (програм) транскордонного співробітництва в Україні, а також на виконання всіх необхідних завдань, пов'язаних із здійсненням транскордонного співробітництва, за рахунок державного бюджету та місцевих бюджетів (в тому числі і бюджетів сільської, селищної, міської ради).

[складено автором на основі 16; 18; 19]

Список використаної літератури:

- Лихачов С. В. Щодо функцій органів місцевого самоврядування в Україні. *Форум права*. 2010. № 2. С. 272–276. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10lcvcvu.pdf>
- Байрак С.О. Місьцеве самоврядування – основа розвитку демократичної держави. *Панорама політологічних студій*. 2013. Вип. 10. С. 148 – 154.
- Тоффлер О. Адаптивна корпорація. Нова постіндустріальна волна. URL: <https://mylektsii.ru/1-107083.html>
- Серьогіна С.Г. Напрями вдосконалення конституційного регулювання системного-структурної організації місцевого самоврядування в Україні (за матеріалами Дискусійного форуму "Конституційна Асамблея"). Офіційний сайт Харківської обласної ради. URL.: <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/press-center/direct-speech/1445-napryamy-vdoskonalennya-konstytutsiynoho-rehulyuvannya-systemno-strukturnoyi-orhanizatsiyi>
- Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 10.07.2010 р № 2411-VI. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17?find=1&text=%F2%F0%E0%ED%F1%EA%E%F0%E4#w11>
- Гливіка А. О. Функції місцевого самоврядування в умовах трансформації політичної системи України. Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. редкол.), Л. І. Кормич (голов. ред.), А. В. Полухіна (відп. ред.) [та ін.] ; НУ «ОЮА», Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса : Фенікс, 2016. Вип. 58. С. 180-189.
- Алтуніна О.М. Сутність та види функцій органів місцевого самоврядування. *Форум права*. 2009. № 3. С. 8–13. URL.: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09aomomc.pdf>
- Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : *підручник*. К., 2003. 331 с.
- Батанов О. В. Функції територіальних громад як специфічних суб'єктів конституційного права. *Право України*. 1998. № 8. С. 21-24.
- Лихачов С. В. Щодо функцій органів місцевого самоврядування в Україні. *Форум права*. 2010. № 2. С. 272–276. URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10lcvcvu.pdf>

11. Дробуш І. В. Функції представницьких органів місцевого самоврядування в Україні : автореф дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 "Конституційне право". Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ, 2002. 14 с.
12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів "а", "б", "в", "г" статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України від 01.04.2010 № 10-рп/2010. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-10/find?text=%F3%EF%F0%E0%E2%EB%B3%ED%F1%FC>
13. Баймуратов М.О. Місцеве самоврядування як фактор інтернаціоналізації національного та конституціоналізації міжнародного правопорядків. *Юридичний журнал*. 2011. № 2. С. 46–53.
14. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики : *монографія* / відп. ред. М. О. Баймуратов. К. : Видавництво «Юридична думка», 2010. 656 с.
15. Стрижакова А. Ю. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами Європейського Союзу. Дисер. к. держ. упр. 25.00.02 – механізми державного управління. Маріуполь, 2017. 248 с.
16. Про транскордонне співробітництво: Закон України 24 червня 2004 року N 1861-IV. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15/ed20040624>
17. Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва: Закон України від 04.09.2018 № 2515-VIII. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2515-19#n119>
18. Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР 1978 року: Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки 19 червня 1991 року N 1213а-XII. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213%D0%B0-12/ed19951210>
19. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97ВР URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
20. Белов Д.М. Удосконалення конституції як спосіб трансформації конституціоналізму. *Ученые записки Таврического национального университета им. В.И.Вернадского. Научный журнал*. Серия «Юридические науки». 2012. Том 25 (64). № 1. С. 96-102.
21. Белов Д.М. Проблеми реформування державної влади в умовах нової парадигми українського конституціоналізму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. Випуск 19. Ужгород. 2012. с. 65-69.

Билак А. П. Функции субъектов местного самоуправления в сфере трансграничного сотрудничества

Определено, межмуниципальное сотрудничество как организацию процесса взаимодействия между территориальными общинами, в результате которой устанавливаются связи направлены на средне- и долгосрочный период с целью поиска путей решения общих и идентичных проблем и достижение общественно-полезного эффекта улучшения уровня жизни населения этих общин, остановимся подробнее на осмыслении функционального назначения представительных органов местного самоуправления в сфере трансграничного сотрудничества, поскольку

Автор соглашается с основным содержанием определение понятия «функции органов местного самоуправления», которое выразили вышеназванные уважаемые ученые, берем за основу конструкцию определение данного термина как «Основные направления их деятельности», подробнее остановимся на рассмотрении функций органов местного самоуправления, которые они совершают в сфере трансграничного сотрудничества.

Установлено, по виду функций органов местного самоуправления, следует отметить, что законодатель до сих пор не сформировал своего видения функциональных направлений деятельности представительных органов местного самоуправления

По функции органов местного самоуправления в сфере трансграничного сотрудничества, то они определены Законом Украины «О трансграничном сотрудничестве». Первой попыткой выделить функционально деятельность органов местного самоуправления в данной сфере была статья 13 указанного Закона, принятого в 2014 году. В частности, в статье 13 первой редакции Закона Украины «О трансграничном сотрудничестве» с функциями субъектов трансграничного сотрудничества Украины в сфере государственной поддержки развития трансграничного сотрудничества относились четыре следующие функции: организация и координация работы по подготовке и реализации проектов (программ) трансграничного сотрудничества, участие в разработке совместных проектов (программ) и координация их реализации, разработка или участие в разработке

государственных программ развития трансграничного сотрудничества обеспечивают в пределах своей компетенции выделение в установленном порядке из местных бюджетов средств на развитие трансграничного сотрудничества.

Однако, изменениями к данному Закону, которые вносились в сентябре 2018 статью 13 был дополнен новой функцией, речь идет о разработке или участие в разработке государственных программ развития трансграничного сотрудничества. Также были внесены изменения в Закон Украины «О местном самоуправлении в Украине». Правки, внесенные законодателем в Закон Украины «О местном самоуправлении в Украине» (статьи 26, 43) и Закон Украины «О трансграничном сотрудничестве» (статьи 1, 2, 5, 7, 8, 9, 9-1-9-4, 10-14) изменили функциональное направление деятельности органов местного самоуправления в сфере трансграничного сотрудничества.

Ключевые слова: местное самоуправление, трансграничное сотрудничество, международное межмуниципальное сотрудничество, объединение еврорегионального сотрудничества, европейское объединение территориального сотрудничества, функции органов местного самоуправления.

Bilak A. P. Functions of local self-government entities in the field of cross-border cooperation

It is determined that inter-municipal cooperation as an organization of the process of interaction between territorial communities, as a result of which links are established aimed at the medium and long term in order to find ways to solve common and identical problems and achieve social benefits of improving the living standards of these communities. on understanding the functional purpose of representative bodies of local self-government in the field of cross-border cooperation.

The author agrees with the main content of the definition of "local government functions", which expressed the above-mentioned respected scholars, based on the construction of the definition of this term as "main areas of their activities", we will consider in more detail the functions of local governments. cross-border cooperation.

It is established that regarding the type of functions of local self-government bodies, it should be noted that the legislator has not yet formed his vision of the functional activities of representative bodies of local self-government.

As for the function of local governments in the field of cross-border cooperation, they are defined by the Law of Ukraine "On Cross-Border Cooperation". The first attempt to single out the functional activities of local governments in this area was Article 13 of this Law, adopted in 2014. In particular, in Article 13 of the first edition of the Law of Ukraine "On Cross-Border Cooperation" the functions of the subjects of cross-border cooperation of Ukraine in the field of state support for cross-border cooperation included the following four functions: organization and coordination of preparation and implementation of cross-border cooperation projects; in the development of joint projects (programs) and coordination of their implementation, development or participation in the development of state programs for the development of cross-border cooperation Within the limits of their competence, the enterprises shall allocate funds from local budgets for the development of cross-border cooperation in accordance with the established procedure.

However, the amendments to this Law, which were introduced in September 2018, added a new function to Article 13, it is about the development or participation in the development of state programs for the development of cross-border cooperation. The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" was also amended. Amendments made by the legislator to the Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" (Articles 26, 43) and the Law of Ukraine "On Cross-Border Cooperation" (Articles 1, 2, 5, 7, 8, 9, 9-1-9-4, 10-14) changed the functional direction of local government activities in the field of cross-border cooperation.

Key words: local self-government, cross-border cooperation, international inter-municipal cooperation, association of Euroregional cooperation, European association of territorial cooperation, functions of local self-government bodies.